O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI
TARIX FAKULTETI

“BAG‘RIKENGLIK – TINCHLIK, FUQAROLARARO HAMJIHATLIK, MILLATLARARO VA DINLARARO TOTUVLIK GAROVI”

mavzusida xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallari

Материалы Международной научно-практической конференции
«ТОЛЕРАНТНОСТЬ – ГАРАНТ МИРА, СОЛИДАРНОСТИ МЕЖДУ ГРАЖДАНАМИ, МЕЖНАЦИОНАЛЬНОГО И МЕЖРЕЛИГИОЗНОГО СОГЛАСИЯ»

International scientific-practical conference on the topic
«TOLERANCE – A GUARANTEE OF PEACE, SOLIDARITY AMONG CITIZENS, AND INTERETHNIC AND INTERRELIGIOUS HARMONY»

TOSHKENT-2025
18-19-mart

УДК: 378.147
ISBN 978-9910-8644-8-3

*2025 yil 18-19 mart kunlari O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti Tarix fakultetining 90 yilligi yubileyi doirasida o'tkazilayotgan "**Bag'rikenglik – tinchlik, fuqarolararo hamjihatlik, millatlararo va dinlararo totuvlik garovi**" mavzusida **t.f.d., prof. R.H.Murtazayevaning 75 yilligiga** bag'ishlangan xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari.*

Tashkiliy qo'mita:
I.U. Majidov - O'zMU rektori, professor.
E.S. Ergashov - O'zMU ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektor, professor.
R.X. Shirinova - O'zMU xalqaro aloqalar bo'yicha prorektor, professor.
A.G. Muminov - O'zMU Tarix fakulteti dekani, professor.
R.H.Murtazayeva - O'zMU Tarix fakulteti t.f.d., professor. O'zbekiston xotin-qizlar "Olima" uyushmasi raisi.
K.D. Saipova - O'zMU O'zbekistonning eng yangi tarixi kafedrasi mudiri, professor.
A.A.Odilov- O'zMU Tarix fakulteti t.f.n., dotsent.

Mas'ul muharrirlar:
A.G. Muminov - O'zMU Tarix fakulteti dekani, professor.
K.D. Saipova - O'zMU O'zbekistonning eng yangi tarixi kafedrasi mudiri, professor.

Taqrizchilar:
X.E.Yunusova - Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti professori, tarix fanlari doktori
R.E.Xoliqova - Islom Karimov nomidagi Toshkent texnika universiteti professori, tarix fanlari doktori

Tahririyat a'zolari:
А.А.Ерметов - O'zMU Tarix fakulteti t.f.d., professor.
D.M. Inoyatova - O'zMU Tarix fakulteti t.f.d., professor.
T.I. Doroshenko - O'zMU Tarix fakulteti t.f.n., dotsent.
S.M.Atadjanova - O'zMU Tarix fakulteti t.f.n., dotsent.
O.K.Alimardonov - O'zMU Tarix fakulteti t.f.f.d (PhD), dotsent.
J.M.Karimjonov - O'zMU Tarix fakulteti t.f.f.d (PhD).
D.E.Tuxtaboyeva - O'zMU Tarix fakulteti t.f.f.d (PhD), dotsent.
X.A.Olimjonov - O'zMU Tarix fakulteti t.f.f.d (PhD), dotsent.
M.R.Topildiyeva - O'zMU Tarix fakulteti t.f.f.d (PhD), dotsent.
D.O'.Raxmonberdiyev - O'zMU Tarix fakulteti o'qituvchisi.

O'zbekiston Milliy universitetining Ilmiy-texnikaviy kengashining 26.02.2025 yil 2-сонли bayonnomasi bilan tasdiqlandi.

Foydalanilgan adabiyotlar:
1.https://kun.uz/15379228?q=%2Fuz%2F15379228&ysclid=m6xpdqkafv750458739
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SH.M. Mirziyoyevning 9-may - Xotira va qadrlash kuni hamda Ikkinchi jahon urushida qozonilgan g'alabaning 79 yilligi munosabati bilan so`zlagan nutqi. // https://www.gazeta.uz/oz/2024/05/08/may-9/

VOLTER — BAG'RIKENGLIK UCHUN KURASHCHI

X.J.Fayziyev
BuxDU Tayanch doktoranti
(Buxoro, O'zbekiston)

Bag'rikenglik insoniyat uchun oily qadriyatlardan biri sanaladi. Uning ahamiyati nafaqat inson uchun, balki jamiyat uchun ham yuksakdir. Global muammolarning keskinlashuvi jahon hamjamiyatidan nafaqat davlatlar, siyosiy bloklar va sivilizatsiyalar, balki konfessiyalar o'rtasida ham muloqot va o'zaro bir-birini tushunish yo'lidan borishni talab qilmoqda[1, c.43]. Bag'rikenglik tushunchasi o'z navbatida murosasizlik tushunchasiga zid hisoblanadi. Murosasizlikning ikki turi mavjud: diniy murosasizlik va fuqarolik murosasizligi; birinchisi, ateistlar uchun zararsiz, dindorlarga nisbatan esa qonuniydir, bu har qanday holatda ham tushunarli; ikkinchisi jinoiy, chunki bu so'z erkinligiga to'sqinlik qiladi yoki jazolaydi[2, p.2].

Bag'rikenglik tushunchasi o'zining tarixiy ildizlariga ega. Ushbu tushuncha ijtimoiy va falsafiy ma'nolarga ega. Bag'rikenglik sodda qilib aytganda, boshqa bir shaxsning qarashlari, xulq-atvori va his-tuyg'ularini tushungan va hisobga olgan holda yondashishdir. Bu boshqa dunyoqarash yoki turmush tarzini qabul qilishni emas, balki boshqalarga o'z dunyoqarashiga muvofiq yashash huquqini berishni anglatadi[3,c.471-472]. Qolaversa, bag'rikenglik, garchi qonun bilan tabiiy bo'lsa ham, ya'ni ijtimoiy axloq uchun zarur bo'lsada, aslida o'rgatilishi kerak, chunki bu instinkt emas, balki ilmdir[4, p.7]. Bag'rikenglik g'oyasi dastlab buddizm dinida o'z ifodasini topgan desak adashmaymiz. Ushbu din boshqa dinlarga va diniy sektalarga nisbatan bag'rikenglik bilan munosabatda bo'lishni targ'ib qilganki, undan keyin paydo bo'lgan dinlarda bu kabi g'oyalarni deyarli uchratmaymiz. Biroq, bag'rikenglik g'oyasini chuqurroq tahlil qilish, dastlab faqat diniy e'tiqodlarga taalluqli bo'lib,Yevropada diniy qarama-qarshiliklar tufayli yuzaga kelgan ijtimoiy nizolar kuchaygan XV-XVII asrlarga borib taqaladi [5, c.534].

Ingliz faylasufi J.Lokk (1632-1704) va fransuz faylasufi Volter (1694-1778) tom ma'noda bag'rikenglik g'oyasini mukammal ko'rinishga keltirishga katta rol o'ynadilar. Shunday qilib, XVII asrning zamonaviy Yevropa tarixida J.Lokk tomonidan asoslab berilgan bag'rikenglik quyidagi ma'nolarga ega:

1) hatto xristianlikka aloqador bo'lmagan asoslarda ham ma'naviy konsensus sifatida bag'rikenglikning zaruriyati;
2) murosasizlarga nisbatan bag'rikenglik huquqini qo'llamaslik;
3) aylov printsipini e'tiqodlar uchun emas, balki harakatlar uchun qo'llash[6, c.122].

J.Lokk yashab ijod etgan davrda Angliya, Yevropaning ilm-fan va industriya taraqqiy etgan mamlakati sanalar, La-Manshning narigi tomonida, uzoq davom etgan, katoliklar va protestantlar o'rtasidagi diniy urushlardan holdan toygan, diniy xurofot va fanatizm avj olgan Fransiyadan ancha ilgarilab ketgandi. "Bag'rikenglik" tushunchasi XVI asrda Fransiyada 1598-yildagi "Nant edikti" kuchga kirganida, bag'rikenglik to'g'risida ko'plab qonunlar chiqarilganda va fransuz protestantlari - gugenotlar diniy e'tiqodlarini erkin namoyish qilish uchun imtiyoz va huquqlarga ega bo'lgan paytdan boshlab paydo bo'lgan[7, c.10].

Ko'pincha, biz eski fransuz jamiyatining umumiy suratini chizganimizda, biz huquqiy tartibot tasnifini qabul qilamiz; mohiyatan uchta tabaqani ajratamiz: imtiyozlarga ega bo'lgan ruhoniylar va

dvoryanlar, keyin oddiy odamlardan tashkil topgan uchinchi tabaqa[8, p.9]. Volter garchi dvoryanlar tabaqasidan chiqqan va iyezuitlar qo'l ostida diniy ta'lim olgan bo'lsada, o'zining antiklerikal va antifeodal qarashlari, adolatga intiluvchanligi tufayli, katolik cherkovining ashaddiy dushmaniga aylanadi. Volter nomi avlodlar xotirasida Kalas, Sirven va boshqa fanatizm qurbonlari nomlari bilan uzviy bog'liq holda yashab, ularning himoyasi uning avtobiografiyasidagi eng yorqin sahifani tashkil qiladi[9, c.21]. Volter bag'rikenglik masalasi bilan shug'ullanish uchun Kalas ishini kutib o'tirmadi. Bu muammo u o'sgan muhitni allaqachon tashvishga solayotgan edi[10, c.7]. Genri IV haqidagi epik poemasida, Avliyo Varfolomey kunidagi qirg'in haqida ta'sirchan misralar bilan uzoq to'xtalib o'tgandi [11, p.68]. O'zini Yevropaning eng madaniyatli davlati deb hisoblagan Fransiya, Tuluza sudyalari diniy xurofotlar ta'siri ostida no'to'g'ri hukm qabul qilganliklari sababli, sharmanda bo'ldi [12, p.58]. Tuluzalik katoliklar radikalliklari bilan ajralib turishar, ilgari ham bu yerda protestantlarning qoni nohaq to'kilgandi.1761 yilda Tuluzada 50 000 ga yaqin katoliklar va 200 kalvinistlar yashagan[13, p.347]. Kalas ishi — diniy murosasizlik tufayli yuzaga kelgan sud xatosining tarixidir: 1761-yilning 13-oktabrda Jan Kalas olti farzandining to'ng'ichi Mark-Antuan o'zini osib o'ldiradi[14, p.19]. Ammo buni qotillik deb hisoblashib, Jan Kalasni o'z farzandini qotili sifatida ayblashadi. Chunki sal oldinroq protestantligi sabab o'zi tanlagan kasbiga faoliyat yurita olmagan Mark-Antuan katolik dinini qabul qilish niyatida edi. Chunki protestanlar uchun ko'plab lavozimlarni egallash ta'qiqlangandi. 1762-yil 10-martda Jan Kalas Sent-Jorj maydonida tiriklayin charxpalakka tortilib, bo'g'ildi va ikki soatdan keyin gulxandayoqib yuborildi [15, p.124].

Volter dastlab voqeaga befarq qaragan bo'lsada, keyinchallik bu ishga jiddiy kirishdi. Tez orada Volterni harakatlari sababli, Jan Kalas oqlanib, uning oilasi qo'llanilgan choralar bekor qilindi. 1763-yilda esa uning Kalas ishiga bag'ishlangan "Bag'rikenglik haqida" asari dunyo yuzini ko'rdi. "Bag'rikenglik haqida" asar, […] undagi bir xil usulda yozilgan bo'lib tuyuladigan matn quyidagilarni qamrab oladi: bir vaqtning o'zida yuridik muammo va asar, tarixiy panorama va bibliyaning tanqidiy tahlili ... [16, p.80]. Volter ushbu asarida, bag'rikenglikka zid o'laroq tushuncha bo'lgan, diniy murosasozlikni tanqid ostiga olar ekan o'z fikrini quyidagicha ta'kidlab o'tadi: "Murosasizlik huquqi bema'ni va vahshiylikdir: bu yo'lbarslarning huquqi va bu haqiqatdan ham dahshatli, chunki yo'lbarslar faqat ovqatlanish uchun g'ajishsa, biz esa bir-birimizni paragraflar uchun halok qildik"[17, p.49].Volter tanishlaridan biriga yozgan maktubida o'z asariga tavsif berar ekan, shunday fikrni bildirgandi:"Kitob qisqa va ozgina behayoroq bo'lishi kerak, aks holda ministrlar va madam de Pompadur, kotiblar va oqsochlar undan papilotka yasaydilar"[18, p.21]. "Bag'rikenglik haqida" asari esa nafaqat Fransiyada, balki butun Yevropada juda katta qiziqish bilan kutib olindi.

Aynan bizning dunyomiz yanada madaniyatliroq, hayot yanada yengilroq bo'lishi uchun Volter butun umri davomida bag'rikenglik uchun qat'iylik bilan kurash olib bordi [19, c.314]. U ijtimoiy tafakkur tarixiga katolik cherkovi, diniy fanatizm va jaholatning ehtirosli fosh etuvchisi sifatida kirdi[20, c.117]. Volterdan so'ng ba'g'rikenglik g'oyasi boshqa faylasuflar tomonidan ham rivojlantirildi, ammo uning qarashlari boshqa faylasuflar uchun yo'lchi yulduz bo'lib qoldi desak adashmaymiz va ushbu bag'rikenglik g'oyasi hozirgacha o'zining aktualligini yo'qotmagan.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1.Уланов М.С., Бадмаев В.Н.; Буддийские ценности и проблема толерантности в современном мире; Научная мысль кавказа. №3. 2013.

2.Simon, Jules; La liberté de conscience (Cinquième édition); Paris. Hachette.1872.

3.Biller,Karlheinz & De Lourdes Stiegeler, Maria.; Wörterbuch der Logotherapie und Existenzanalyse von Viktor Emil Frankl ; Böhlau, 2008.

4.Matagrin Amédée. ; Histoire de la tolérance religieuse : évolution d'un principe social ; Paris. Librairie Fischbacher. 1890.

5.Мичурин А. В.; Эволюция идеи толерантности; Вестник Башкирского университета. Т. 14. №2. 2009.
6.Боярчук Т.Н.;Генезис, сущность и формы объективации толерантности в социокультурном пространстве; Ученые записки УО "ВГУ им. П.М. Машерова". Т. 33 : сборник научных трудов. – Витебск : ВГУ им. П. М. Машерова, 2021.
7.Баева Л.В., Подвойский Л.Я.; Этика и культура толерантности; Научно-популярное издание. Астрахань: Астраханский университет.2012.
8.Sée, Henri ;La France économique et sociale au XIIIe siècle ; Paris.Armand Colin.1925
9.Вульфиуса А. Г.; Очерки по истории идеи веротерпимости и религиозной свободы в XVIII веке: Вольтер, Монтескьё, Руссо; СПб.: тип. М. А. Александрова, 1911. — [2], XII, 338 с. — (Записки Историко-филологического факультета Императорского Санкт-Петербургского университета; Ч. 103).
10.Pomeau, René, ; Introduction du Traité sur la tolérance de Voltaire, Paris, Flammarion 1989.
11.Pomeau, René. ; Voltaire : le combat pour la tolérance. Calas, Sirven, La Barre ; In: Raison présente, n°112, 4e trimestre 1994. Voltaire.
12.Al-Bazaz, Farez; La tolérance religieuse chez les hommes de lettres au XVIIIe siècle : différence, interférence, archaïsme ; Thèse de doctorat, Université François-Rabelais.2011.
13. Langages de la Révolution (1770-1815), *ENS Editions, 1995.*
14. Voltaire; Le philosophe ignorant; présentation, notes, glossaire, dossier, bibliographie par Véronique Le Ru. - Paris : Flammarion, 2009.
15. Collard, Gilbert ; Voltaire, l'affaire Calas et nous ; Les Belles Lettres, 1994.
16.Cave, Christophe. ; Entre événement et catéchisme : le Traité sur la tolérance de Voltaire. In: Littératures 41, automne 1999.
17. Voltaire ;Traité sur la tolérance ; s.n. (édition originale).Genève.1763.
18.Voltaire. ; Lettre à Moultou (8 Janvier 1763), Correspondances, volume VII.
19.Антисери Д, Реале Дж.; Западная философия от истоков до наших дней. От Возрождения до Канта ; В переводе и под редакцией С. А. Мальцевой. С-Петербург, «Пневма», 2002.
20.Бураков, И.Ф.,Пугачев А.Н.; История политических и правовых учений: учеб.-метод. комплекс для вузов;Новополоцк : Полоц. гос. ун-т, 2007.

O'ZBEKISTONDA MILLATLARARO BARQARORLIKNI MUSTAHKAMLASHDA DAVLAT SIYOSATINING AHAMIYATI

A.A.Yuldashev
Dotsent, tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).
Namangan muhandislik-texnologiya instituti Kengash kotibi.
(Namangan, O'zbekiston)

Bugun jahonning kop nuqtalarida milliy va etnik munosabatlar murakkab, hal qilib bo'lmaydigan darajada ziddiyatli holga kelib qoldi. Globallashuv va migratsiya jarayonlari, siyosiy beqarorliklar, ayrim mamlakatlarning millatchilik va populistik siyosati hamda millatlar o'rtasidagi tarixiy ziddiyatlar etnik va milliy munosabatlarni yanada murakkablashtirib yubormoqda. Buning salbiy oqibatlari ko'plab qonli to'qnashuvlar va fuqarolar urushlarini yuzaga kelishiga, qochqinlar oqimini ortishiga, mamlakatlar infratuzilmasini vayron bo'lshiga, ishlab chiqarish va investitsiyalar oqimini kamayishiga, ijtimoiy parchalanishlar, madaniy va diniy adovatlar avj olishiga hamda xalqaro munosabatlarning keskinlashishiga sabab bo'lmoqda.

Bunday vaziyatlarda har bir mamlakatda barcha etnik guruhlarning huquqlarini himoya qiladigan siyosat olib borish, turli madaniyatlar o'rtasida bag'rikenglik va hamjihatlikni ta'minlash, iqtisodiy tengsizliklarni kamaytirish hamda tinchlikparvar tashqi siyosat yuritish har qachongidan ham dolzarb sanaladi.

МУНДАРИЖА

I-SHO'BA
O'ZBEKISTON - DINIY BAG'RIKENGLIK YURTI

А.А.Адилов. XX аср 20-30 йилларда Ўзбекистонда дин арбобларига қарши амалга оширилган қатағонлик сиёсати тарихидан. 3

Ф.Акрамова. Роль коммунистической партии в подготовке женских кадров в ферганской долине. 6

А.Х.Атамухамедов. Мафкуралаштирилган "пролетар маданияти" ҳақида. 8

У.Б.Мирзалиев. Мирзачўлнинг тарихий-демографик манзараси ва этноэкологик муаммолари. 11

M.X.Nurmuxammedov. O'zbekistonda diniy bag'rikenglik masalasi va uning xususiyatlari 16

X.A.Olimjonov, H.Y.G'ulomova. Turkistonda kutubxona ishi tarixi (1870–1917-yillar). 18

Д.Ў.Рахмонбердиев. Ижтимоий тармоқларнинг ёшлар тарбиясига салбий таъсирини бартараф этиш йўллари. 20

A.Q.Suyunov. 1941-1990 yillarda Surxon vohasi aholisining demografik holati. 23

Д.Э.Тўхтабоева. Багрикенглик муносабатларининг ривожланишида шаҳарларнинг тутган ўрни 26

М.М.Хайдаров. Ўзбекистонда советларнинг миллий маданиятга муносабати ва унинг оқибатлари. 28

Q.I.Hayitboyeva. Xiva xonligida millatlararo va diniy bag'rikenglik siyosati tarixidan (1907-1913 yy.). 31

B.Xasanov. Ikkinchi jahon urushi davrida O'zbekistonga ko'chirilgan xalqlar taqdiri: bag'rikenglik va totuvlik. 33

A.A.Erqo'ziyev. O'rta Osiyo savdogarlarining savdo va tadbirkorlik faoliyatida bag'rikenglik xususiyati. 38

E.Ch.Ermuratov. Surxondaryo okrugi aholisining demografik jarayonlari (1930-1950.yy). 41

Х.Э.Юнусова. XX аср 50-80 йилларида Ўрта Осиё иқтисодий райони хусусиятлари. 43

II-SHO'BA
XXI ASR JAHON SIYOSATIDA BAG'RIKENGLIK TAMOYILI

К.А.Айтеке, Ф.Е.Шинтаева. Роль принципа толерантности в гармонизации общественных отношений в Республике Казахстан. 46

B.Ataxanov, G'.Turdimatov. O'zbekistonda millatlararo totuvlikni rivojlantirishda milliy-madaniy markazlarning roli ("svitanak" belarus milliy-madaniy markazi misolida). 49

Н.М.Бахрамжанова. Бағрикенглик ва обру - эътибор замонавий ёшларнинг қадрият йўнал сифатида. 52

О.П.Кобзева, Н.А.Ваисова. К истокам развития толерантности народов узбекистана: согдийцы на шелковом пути 54

А.Ш.Жайлауова. Воспитание толерантности в обществе на пути к высокой инклюзивной культуре. 57

B.B.Ibraximov. Qo'qon xonligidagi milliy bag`rikenglik. 63

С.Д.Исмаилзаде. «Единство тюркских народов: культурные параллели как основа толерантности и солидарности». 66

С.С.Корганова, Ж.К.Избасханов. 30 - лет ассамблеи народа казахстана: реализация принципов межнационального согласия и толерантности. 71

L.R.Quryazova. Ўзбекистонда одам савдосини олишга қаратилган давлат сиёсати. 78

A.B.Qambarov. Yangi O'zbekiston yoshlari tarixiy tafakkurini rivojlantirishda madaniy meros va an'anaviy qadriyatlarning o'rni. 81

Б.Т.Қудратов. Ўзбекистон Республикасининг Марказий Осиёдаги геосиёсий устувор йўналишлари ва ташқи сиёсати (2017-2025-йиллар). 84

С.Х.Мусаева. Принципы толерантности в мировой политике XXI века: опыт Азербайджана. 86

S.Norbekov. Turkiston ASSRda sovetlarning sharqiy slavyan xalqlariga nisbatan milliy siyosati va migratsiya jarayonlari (1918–1924). 89

B.A.Tillayev. Globallashuvning zamonaviy bosqichida bag'rikenglik. 92

O.R.Topildiyev. Yoshlarni tolerantlik ruhida tarbiyalash masalasining dolzarbligi. 94

M.R.Topildiyeva. Ikkinchi jahon urushi yilllarida o'zbek xalqi bag'rikenglining namoyon bo`lishi. 98

X.J.Fayziyev. Volter — bag'rikenglik uchun kurashchi. **101**
A.A.Yuldashev. O'zbekistonda millatlararo barqarorlikni mustahkamlashda davlat siyosatining ahamiyati. **103**

III-SHO'BA
MARKAZIY OSIYO MINTAQASI IJTIMOIY-SIYOSIY VA MA'NAVIY HAYOTIDA BAG'RIKENGLIKNI TUTGAN O'RNI

М.О.Алтаева. Исторические корни толерантности в Казахстане: от традиций к современности. **106**
И.А.Дорошин. Сохранение исторической памяти как важнейшее условие этноконфессионального мира. **109**
И.М.Исмаилзаде. Исламская толерантность: фундамент межрелигиозного и межнационального согласия. **111**
T.Kostyukova. Development of mechanisms for adaptation of educational migrants (Based on the example of Tomsk universities). **116**
М.А.Пронин. Международный центр межрелигиозного диалога и толерантности –к институтам межрелигиозной толерантности Узбекистана и стран Центральной Азии. **122**
Г.Серик. Толерантюсть как основа мира и единства: роль в укреплении межнационального и межрелигиозного закона в Казахстане. **126**
Г.К.Сулейманов, А.Дж.Садыгова. Человеческое развитие и толерантность в Азербайджане. **128**
А.Турашбеков. Съезд- согласия, диалога и толерантности. **130**
А.О.Турсынбаева, А.А.Ахатова. Свобода выбора и толерантность: философские основы единства и согласия в современном обществе. **134**
Р.Х.Хомитов. Марказий Осиё мамлакатларида яшовчи миллий озчилик халкларнинг ҳаётига оид. **140**

IV-SHO'BA
O'ZBEKISTONDA MILLATLARARO BARQARORLIK - DAVLAT SIYOSATINING USTUVOR VAZIFASI

J.N.Abduraxmanova. Milliy–madaniy markazlar millatlararo totuvlik, bag'rikenglik timsolidir. **144**
D.B. Babajanova. O'zbekistonda diniy bag'rikenglik va millatlararo munosabatlar uyg'unligi. **148**
D.B.Babajanova. O'zbekistonda millatlararo totuvlik va bag'rikenglikni ta'minlashga doir davlat siyosati. **151**
A.A.Bekenova. Muzey bag'rikenglik makoni. **155**
Sh.I.Daripov. Mintaqada barqarorlikni ta'minlashda ahil qo'shnichilik va millatlararo bag'rikenglik munosabatlarining ahamiyati. **158**
F.J.Yormatov. Yangi O'zbekistonda nuroniylar salomatligini ta'minlashning amaliy natijalari. **186**
J.X.Ismailova, A.A.Bekenova. Muzey artefaktlari millatlararo totuvlik va diniy bag'rikenglik tamoyillari manbalari sifatida. **161**
Э.Ю.Маннанов. Ўзбекистонда этнотуризм ва бағрикенглик: ривожланиш ва аҳамияти. **164**
А.Г. Очилова Миллий маданий марказлар - бағрикенглик ва баркарорлик омили (немис маданий маркази мисолида). **168**
B.Sayfullayev. Diniy bag'rikenglik-yangi O'zbekiston strategyasining ustuvor yo'nalishi sifatida. **171**
N.N.Safixodjayeva. O'zbekistonda yetim va ota-ona qaramog'idan mahrum bo'lgan bolalarga bag'rikenglik siyosati. **173**
N.N.Tursunov, K.E.Qobilov. Globallashuv sharoitida yoshlar-yangi o'zbekiston bunyodkorlaridir. **176**
Ҳ.Ю.Холикулова. Ўзбекистонда гендер тенглигини таъминлашнинг ҳуқуқий асослари. **179**
Yu.A.Ergasheva, Z.B.Niyazov. Legal basis for ensuring religious tolerance in Uzbekistan. **182**

V-SHO'BA
JAHON SIYOSIY MAYDONIDA BAG'RIKENGLIK TAMOYILINING TUTGAN O'RNI

Д.А.Амирасланова. Экономическая значимость толерантности в XXI веке и Азербайджанская экономическая модель толерантности. **190**
С.Я.Гусейнов. Межрелигиозная толерантюсть в азербайджанском обществе: исторические и современные перспективы. **193**
I.Djumabayev. Oliy ta'lim muassasalarida jamoatchilik bilan aloqalari. **198**
И.И.Еникеева. Ценностный потенциал мусульманской правовой культуры как основа духовной безопасности центральноазиатского региона. **200**

А.С.Еркинбекова, А.С.Талман, С.А.Курбанбаева. Межкультурное взаимодействие как путь к снижению социального напряжения:исследование важности взаимодействия между разными культурами в условиях глобализации. 204

Н.С.Жалатбек, Р.Амет. Роль толерантности в формировании образовательной среды центральноазиатского региона социально-политический и духовный аспекты. 206

J.M.Karimjonov. Mukofot belgilarining shakllanishi, taqdirlash jarayonlari bag'rikenglikning muhim omili. 208

А.С.Керимов. Мультикультурализм и толерантность в контексте двойных стандартов в международных отношениях: проблемы, перспективы. 209

D.I.Madaminova. O'zbekistonda millatlararo barqarorlik – davlat siyosatining ustuvor vazifasi. 215

Б.А.Мирзаева. Жисмоний ва жинсий зўравонлик. 218

Б.А.Мирзаева. Жамиятда ҳуқуқий онг ва ҳуқуқий маданиятни юксалтириш, қонунийликни мустаҳкамлаш. 221

Z.Sabirzhan, G.Andirzhanova, A.Ivashov. The role of tolerance in strengthening regional integration of central asian countries. 223

Albert Fischler. Tolerance is a guarantee of peace, inter-civil solidarity, inter-ethnic and inter-religious harmony. 228

M.X.Shamsiyeva. Gender tenglik – demokratik taraqqiyot darajasini ko'rsatuvchi indikatorlardan biri. 230

M.Xayrullayeva. O'zbekistonda stem fanlari (science, technology, engineering, mathematics) sohasida xotin-qizlar faoliyati. 232

Ш.А.Торгаутова. Из истории формирования и функционирования 30 лет ассамблеи народа казахстана: анализ, достижения и перспективы. 238

Г.Т.Шамшудинова, Ж.Д. Кабиденова. Трансграничные риски распространения нетрадиционных религиозных воззрений: кейс Казахстана 242

I.U.Bobojonov. So'nggi xorazmshoh – sayfiddin qutuzning o'rta asr misrliklar ijtimoiy-siyosiy hayotida tutgan o'rni. 247

O.Mukhatova, A.T. Kaipbayeva The importance of archival documents of the republic of uzbekistan in the study of Kazakh history (XVIII - first half of XX centuries). 250

S.T.Davlatova. Yangi O'zbekistonda millatlararo totuvlik: parlamentlararo xalqaro munosabatlarning muhim omili sifatida. 255

Х.Х.Джураев. Значение религиозной толерантности и правовые основы свободы совести в Узбекистане 259

G'.Haydarov. Aholini ijtimoiy turmush sharoitlarini yanada yuksaltirishda xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlik aloqalari tarixi (Farg'ona vodiysi viloyatlari misolida) 263

O.K.Alimardonov. Public Diplomacy as a factor in strengthening interethnic relations in the Republic of Uzbekistan 268

Саидова Р.И. Ўзбекистон ва Италия Республикалари ўртасидаги ижтимоий-маданий соҳалардаги алоқалар 273

А.А.Инсопов .Ўзбекистонда прокуратура органларини ташкил этилиши тарихи 278

S.Sh.Mavlanova. Stages of development of non-government Non-commercial organizations in Uzbekistan 282

"Bag'rikenglik – tinchlik, fuqarolararo hamjihatlik, millatlararo va dinlararo totuvlik garovi" mavzusida xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari.

Mas'ul muharrirlar:
A.G. Muminov - O'zMU Tarix fakulteti dekani, professor.
K.D. Saipova - O'zMU O'zbekistonning eng yangi tarixi kafedrasi mudiri, professor.

Taqrizchilar:
X.E.Yunusova - Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti professori, tarix fanlari doktori
R.E.Xoliqova - Islom Karimov nomidagi Toshkent texnika universiteti professori, tarix fanlari doktori

Bosishga ruxsat etildi. 11.03.2025 y. Bichimi 60X84 $^1/_{16}$.
Nashriyot hisob tabog'i 23,75. Adadi 50 nusxa.
Buyurtma № 38.

O'zbekiston Milliy universiteti bosmaxonasida bosildi.